

GRANICE PRAWA

Księga
jubileuszowa
Profesora
Andrzeja
Siemaszki

Pod redakcją
Pawła Ostaszewskiego
i Konrada Buczkowskiego

Wydawnictwo Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości
Warszawa 2020

INSTYTUTU WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

OPRACOWANIE REDAKCYJNE *Dominika Łoboda*

PROJEKT SERII *Tomasz Smolka*

PROJEKT OKŁADKI *Mateusz Miernik*

na okładce wykorzystano fragment obrazu Rembrandta *Mojżesz z tablicami prawa*

SKŁAD, ŁAMANIE *Katarzyna Wójtowicz*

Copyright © by Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2020

ISBN 978-83-66344-63-1

WYDAWNICTWO INSTYTUTU WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

ul. Krakowskie Przedmieście 25, 00-071 Warszawa

SEKRETARIAT tel.: (22) 630 94 53, fax: (22) 630 99 24,

e-mail: wydawnictwo@iws.gov.pl

DRUK, OPRAWA „Elpil”, ul. Artyleryjska 11, 08-110 Siedlce

Spis treści

I. Wprowadzenie	11
II. Profesor Andrzej Siemaszko – przebieg kariery zawodowej	17
III. Najważniejsze publikacje	29
IV. „Jak zostałem kryminologiem, czyli moja walka z komuną...” Wywiad z profesorem Andrzejem Siemaszko przeprowadzony przez dr. Pawła Ostaszewskiego	37
V. Listy gratulacyjne	57
VI. Artykuły	63

DZIAŁ 1.

TEORIE KRYMINOLOGICZNE 63

EMILIA REKOSZ-CEBULA Granice tolerancji. O miejscu płci w teoriach zachowań dewiacyjnych	65
PIOTR STĘPNIAK Uwagi o kryminologii klinicznej i szkole „przejścia do czynu”	81
WOJCIECH ZALEWSKI Dziedzictwo Edwina Hardina Sutherlanda, czyli o „socjologicznym” podejściu do wyjaśnienia przyczyn przestępczości i kilku problemach z nim związanych	103

DZIAŁ 2.

METODOLOGIA BADAŃ KRYMINOLOGICZNYCH 125

- PIOTR CHLEBOWICZ Śledztwo dziennikarskie
jako źródło wiedzy kryminologicznej 127
- WITOLD KLAUS, MONIKA SZULECKA, JUSTYNA WŁODARCZYK-
-MADEJSKA, DAGMARA WOŹNIAKOWSKA-FAJST
O etyce w badaniach kryminologicznych 143
- MONIKA KOTOWSKA Wybrane problemy stosowania
metod jakościowych w kryminologii na przykładzie
badań nad karierami kryminalnymi członków
zorganizowanych grup przestępczych 173
- PAULINA WIKTORSKA Eksperyment
w badaniach kryminologicznych 195

DZIAŁ 3.

STATYSTYKA KRYMINOLOGICZNA 209

- PAULINA BANASZAK-GRZECHOWIAK Przystępczość kobiet
w Polsce w ujęciu statystycznym 211
- KATARZYNA LASKOWSKA, WOJCIECH FILIPKOWSKI
Stwierdzona i osądzona przystępczość przeciwko mieniu
w Polsce w latach 1999–2018 231
- MAREK MARCZEWSKI Wymiar kary wobec
multirecydywisty – statystyczny obraz praktyki sądowej 249
- LESZEK WIECZOREK Struktura przystępczości na Ukrainie
na początku XXI wieku – wprowadzenie do problematyki 265

KATARZYNA WITKOWSKA-ROZPARA	Gdy populacja niedźwiedzi polarnych przewyższa populację ludzi. Czyli o przestępczości w archipelagu Svalbard	287
-----------------------------	---	-----

DZIAŁ 4.

KRYMINOLOGIA OGÓLNA 317

KATARZYNA BADŹMIROWSKA-MASŁOWSKA	<i>Media Criminology</i> . Uwagi wprowadzające	319
KRZYSZTOF KRAJEWSKI	Legalizacja narkotyków (w dwadzieścia kilka lat później)	339
EMIL W. PŁYWACZEWSKI, EWA M. GUZIK-MAKARUK	Amerykańskie Stowarzyszenie Kryminologii z perspektywy historycznej i współczesnej	355
ANNA WIĘCEK-DURAŃSKA	Przestępczość seksualna kobiet	377

DZIAŁ 5.

POLITYKA KRYMINALNA 389

WOJCIECH DADAK	Wywiad gospodarczy czy szpiegostwo przemysłowe: między dozwoloną konkurencją a przestępstwem	391
EWA GRUZA	Zaginiony, zagubiony czy ukrywający się – czyli granice prawa do samostanowienia o sobie	409
EMILIA JURGIELEWICZ-DELEGACZ	Polityka karna wobec sprawców wypadków w komunikacji	425
MAREK KULIK	Czy prawo karne jest kapeluszem Gessler'a? Na marginesie dramatu F. Schillera i prac R. Franka	445

PAWEŁ SZCZEPANIAK Problemy harmonizacji diagnozowania nieprzystosowania społecznego z projektami oddziaływania resocjalizacyjnego	463
JAROSŁAW UTRAT-MILECKI Wiąż między teoriami penologicznymi a praktyką karania. Uwagi penologiczne do wybranych aspektów polskiej polityki karnej	487
DZIAŁ 6.	
PRAWO I POSTĘPOWANIE KARNE	511
MAGDALENA BUDYN-KULIK Wybrane problemy stosowania przepisu typizującego przestępstwo bójki lub pobicia – art. 158 k.k.	513
KONRAD BURDZIAK Kilka uwag na temat możliwości i zasadności orzeczenia wobec nieletniego kary 25 lat pozbawienia wolności	529
ŁUKASZ CHOJNIAK Zmiana modelu stosowania środków zapobiegawczych w procesie karnym	541
BEATA CZARNECKA-DZIAŁUK 2 W 1 – czyli o stosowaniu sekwencji kar (art. 37b k.k.)	557
AGNIESZKA GUTKOWSKA Kara pozbawienia wolności czy środek postpenalny? Kilka pytań na temat pierwszeństwa wykonania i wzajemnych relacji środków prawa karnego a środków przewidzianych w ustawie o KOZZD	571
MAREK MOZGAWA Ewolucja ujmowania przestępstwa zgwałcenia (1932–2020) i możliwe kierunki zmian	587
ŁUKASZ POHL Znaczenie kodeksowego słowa „zgwałcenie” (uwagi o zakresie zastosowania art. 197 § 3 k.k.)	611

OLGA SITARZ Nakaz denuncjacji przez pokrzywdzonego –
uwagi na tle nowelizacji przepisu art. 240 k.k. 621

ELEONORA ZIELIŃSKA, JOANNA KLIMCZAK
Odmowy wykonania orzeczeń w ramach wzajemnego
uznawania kar pozbawienia wolności 637

DZIAŁ 7.

PRAWO I POSTĘPOWANIE CYWILNE 663

WITOLD BORYSIAK O bezprawności cywilnej
w jej stosunku do bezprawności karnej 665

JĘDRZEJ M. KONDEK Swoboda wyboru kontrahenta
w polskim prawie cywilnym i jej granice 687

GRAŻYNA LASZUK Zasłona korporacyjna –
„sposób” na kontrahenta 707

PIOTR RYLSKI Znaczenie badań praktyki sądowej
dla nauki prawa procesowego cywilnego 727

JACEK SADOWSKI Ochrona wizerunku i innych
danych osobowych uczestników postępowania karnego
w prawie prasowym a zasada swobody wypowiedzi 745

PAWEŁ WASZKIEWICZ, STANISŁAW RABCZUK,
KRZYSZTOF WOREK Wykorzystanie dowodów
z mediów społecznościowych w postępowaniu cywilnym.
Perspektywa badawcza 763

DZIAŁ 8.

PRAWO RODZINNE 781

- ELŻBIETA HOLEWIŃSKA-ŁAPIŃSKA „Przysposobienie ze wskazaniem”, czyli o lekceważeniu wyników badania orzecznictwa w procesie legislacyjnym 783
- WANDA STOJANOWSKA Dobro dziecka a dobro rodziców 799

DZIAŁ 9.

TEORIA PRAWA 819

- BŁAŻEJ KMIĘCIAK Klauzula sumienia na granicy praw pacjenta 821
- JADWIGA KRÓLIKOWSKA Bezkarność 841
- MARCIN WIELEC, BARTŁOMIEJ ORĘZIAK (R)ewolucja w systemie prawnym – uwagi w kontekście zaangażowania sztucznej inteligencji 861
- PAWEŁ SOBCZYK
Konstytucyjne granice prawnej ochrony życia – kilka uwag na kanwie obywatelskiego projektu ustawy 877

DZIAŁ 10.

ANALIZY WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI 895

- KAMIL JOŃSKI Społeczna ocena sądownictwa powszechnego 897
- ADAM TARACHA Ekonomiczne koszty wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych. Wybrane zagadnienia 911